

Meddelelse

om Dyrkningen af Rodfrugter paa Hoved- gaarden Bjergbyegaard i Holbek Amt.

(Af Kammerherre Bornemann til Bjergbyegaard.)

Efter Udgivernes Opfordring har Herr Kammerherren godhedsfuldt tilstillet os efterfølgende nøiagtige Beskrivelse af den Dyrkningsmethode, han i længere Tid har anvendt.

Da Dyrkningen af Rodfrugter bestandig udbreder sig mere, vilde det være interessant om flere af d'Hrr. Landmænd, der have beskæftiget sig dermed i det Større, vilde yttre sig om den Methode, de have anvendt, og Udbyttet de have erholdt. Da det, som bekendt, meest er Haandarbeidet, der træder hindrende i Veien for Rodfrugtdyrkningen hos os i større Maalestok, vilde det navnlig være særdeles ønskeligt, om de Landmænd, der have anvendt Metoder, hvorved Haandarbeidet formindstes uden at forringe Udbyttet, vilde meddele det landoekonomiske Publikum deres Erfaringer derom.

Umiddelbart op til Gaardens Staffehauge og Hauge ligger 9 Td. Land af udmærket Bestaaffenhed, der ere holdte udenfor Markernes Drift, og inddeelt i 8 Lodder, hver paa 9 Skp. Land, der siden Aaret 1846 drives saaledes:

- 1) Rug, hvortil er gjødet; den aflaaes grøn og skjæres imellem Halmen til Hestene. Derefter plantes den store Grønkaal til Dvæg.
- 2) Runkelroer.
- 3) Byg, der udlægges med rødt schlesisk Kloverfrø.
- 4) Klover, der afhugges til Staldfoder.
- 5) Hvede.
- 6) Gulerødder.
- 7) Byg.
- 8) Vicker og Havre til Grønfoeder.

Efter denne Drift iagttages følgende Dyrkningsmaade af:

A. Runkelroer.

Efterat Jorden om Efteraaret er pløiet, bliver den strar om Foraaret godt harvet, og naar der er tilsaacet, dybt pløiet med Mineerploven bag efter den almindelige Plov i samme Fure, saaledes at Jorden er behandlet til en Dybde af ca. 15 Tommer; Jorden holdes nu med Hævning til Dagen før Roerne skulle udplantes, da den bliver bulket med en almindelig Hvypploj, med en Afstand af en Alen imellem Ryggen, der maae holdes noget flade.

Runkelroesfrøet, der avles her paa Gaarden, bliver udjaaet i Haugen i April Maaned med 4 Pd. af de lange gule, hvilket Qvantum har viist sig at afgive et tilstrækkeligt Antal Planter for 9 Ekp. Land.

Plantningen foretages sidst i Mai eller først i Juni Maaned med 2 Hold, i hvilke Mandstabet er saaledes fordeelt:

- 2 Mand føre hver en Markeur, der har 3 Plantepinde, 15 Tommer lange, med 12 Tommer Afstand imellem hver, og forsynet med Haandtag, der tillader Manden at gaae opreist; den underste Glade af den Bjelke, hvori Pindene sidde, er halvriind, for noget at kunne nedtrykke Ryggen af Bulkene.

2 Mand holde Planterne med venstre Haand, og med den høire ned sættes med Forsigtighed en Plante i hvert Hul, saa at den lange fine Rod ikke bøier sig.

2 Mand følge, hver med en lille almindelig Plantepind i høire Haand, og idet Jorden trykkes til Planten, hæves den lidt med den venstre. Da dette Arbeide er meget trættende, er hertil endvidere ansat:

2 Mand, der ved hver anden Rad løse af med Plantepinden.

1 Mand følger begge Holdene med Planterne i en Kury, for efterhaanden at kunne forsyne de 2 Mand, der ned sætte dem i Hullerne med friske Planter.

Utsaa anvendes 9 Mand til Plantningen af 9 Skp. Land; Begyndelsen er skeet Kl. 6 om Morgen, og Arbeidet endt Kl. 4 om Eftermiddagen, efterat der er holdt 2 Timers Middags-hvile. Samme Eftermiddag Kl. 5 er Bandingen begyndt, og har været endt Kl. 7 om Aftenen. Dette Arbeide udføres saaledes:

Den store Vandvogn, der anvendes ved Dvægets Blanding, bringer Vandet til Stykket, hvor nogle store Kar ere hen satte; og er der forbrugt 3 a 4 saadanne store Vandtønder til Bandingen af alle Planterne;

5 Mand gaae hver, med en stor Vandkande uden Brusser, i sin Rad, og give hver enkelt Plante rigeligt Vand.

3 Mand bære Vandet i Spande paa Nag fra den store Vandtønde og Karrene, til Vandkanderne.

1 Mand er stadig ved Karrene, og fylde Spandene.

Til de ommeldte 9 Skp. Land er der medgaaet c. 14,000 Planter, fordeelte i 80 Rader, foruden Forpløiningerne. Da Jorden, som ovenfor bemærket, ligger op til Gaardens Hauge, har Gartneren med 3 Mand besørget Planterne optagne, og bragte til Hegnet; hvorfra en Mand atter har bragt Planterne til Plantebæreren paa selve Stykket.

Jorden imellem Vulkene er holdt reen ved Hjælp af Hypeploven, der er anvendt 2 Gange i Tidsrummet fra Plantningen og til de første Dage i August; Muldfjælene maae

spændes saaledes, at Jorden ikke kommer til at dække Planterne; de allerførste Dage i August er der betalt 5 Rbd. for at luge Ryggen af Bultene, imellem Planterne, og har denne ene Lugning viist sig at være tilstræffelig.

Naar Dvæget om Efteraaret er kommen paa Stald, er Afstjæringen af Toppen paabegyndt, og kun hver Dag affaares saa megen, som behøvedes til een Givt.

Naar al Toppen er affaares, begynder Optagningen af Roerne, med dertil indrettebe togrenede Optagere; hvad der ikke efterhaanden er bleven opfodret, lægges i Batterier paa selve Stykket: 2 Allen brede $2\frac{1}{2}$ Allen høie, dækket med $\frac{1}{2}$ Allen tør Halm og $\frac{1}{2}$ Allen Jord, der ved indtrædende stærk Frost endvidere dækkes med Halm.

De største Roer, der almindeligen have veiet 10 a 11 Pd. pr. Stk., naaede i Aaret 1852 en Vægt af 13 Pd. pr. Stk. Udbyttet har været indtil 50 Td. pr. Skp. Land.

B. Guleroden.

Den om Efteraaret lagte Jord er, saa tidlig om Foraaret som muligt, harvet — ploiet dybt — og atter harvet godt igjennem, kort Tid derefter er Stykket ploiet med Mineerploven umiddelbar i samme Fure efter den almindelige Plov, til en Dybde af ca. 15 Tommer; derefter er Jorden harvet godt af og tilsidst tromlet; hvorpaa Frøet, først i Mai Maaned, er blevet saaet over hele Stykket, og nedharvet med en Træharve.

Til 9 Skp. Land har 8 Pd. Alltringham's-Frøe været tilstræffeligt, der før Saaeningen er blandet med Sand.

Stykket ligger nu urørt til Midten af Juni Maaned, da det er blevet inddeelt i Bede paa 2 Allens Brede, med 3 Dvarteer Gang imellem hvert; Gangene stufes og rives, og de Planter, der falde i diøse, opoffres saaledes. Den første Lugning er derefter foretagen, og betalt med 12 Rbd., hvorpaa det i Gangene lagte Ukrudt er bortført. Hvor det viste sig, at Planterne stode for tætte, bleve de udtyndede.

Den anden Lugning er udført 5 til 6 Uger efter den første, for samme Betaling, nemlig 12 Rbd.

Sidst i October er Optragningen paabegyndt med dertil indrettede tregrenede Spader, og Rødderne lagte i Bunker paa Bedene; for at opgrave Gulerødderne paa 9 Skp. Land, er betalt indtil: 16 Rbd.

De Gulerødder, der forinden Vinteren ere bleve opfodrede, have beholdt Toppen; hvorimod de, der skulle neblægges i Kule, ere hjemførte tørre i en Bogport, hvor Toppen efterhaanden er afftaaren og opfodret. Det er af sær Vigtighed, at Rødderne neblægges tørre i Kulen, ligesom at der tilligemed Toppen affjæres en tynd Skive af Guleroden, da den ellers let vil spire.

Kulen, hvori Gulerødderne neblægges, er 3 Spademaal dyb og 4 Alen bred, hvilken Størrelse tager et stort Læs Gulerødder paa hver Alen i Længden; Graven fyldes indtil 9 Tommer fra Overkanten med Rødder, der jevnes godt, hvorefter den opfaste Jord lægges umiddelbar ovenpaa dem. Batteriet er derefter, ved indtrædende stærk Frost, dækket med Tang eller Salm. Udbyttet har varieret fra 40 til 70 Td. pr. Skp. Land.